

Tema:

„Veštačka inteligencija kao element u okviru sudske, izvršne ili zakonodavne vlasti Republike Srbije – pravni okvir, granice autonomije i mehanizmi odgovornosti“

Studenti treba da odaberu jedan konkretan organ unutar sudske, izvršne ili zakonodavne grane vlasti (npr. sud u upravnom postupku, javno tužilaštvo, poreska uprava, ministarstvo, skupštinski odbor). Za izabrani organ, potrebno je istražiti da li i pod kojim uslovima veštačka inteligencija (AI) može preuzeti njegovu ulogu, uz poštovanje principa podele vlasti, ljudskih prava i demokratskog poretka.

Šta rad treba da sadrži:

1. *Uvod i izbor organa*

- Ukratko objasnite podelu vlasti u Srbiji i nadležnosti izabranog organa
- Jasno obrazložite zašto ste izabrali baš taj organ i u kom kontekstu biste razmatrali primenu AI-a

2. *Pravni okvir izabranog organa*

- Opišite ustavni i zakonski osnov za rad izabranog organa (npr. koje zakone sprovodi, kome je odgovoran)
- Identifikujte postojeće mehanizme odgovornosti i kontrole nad radom tog organa

3. *Primeri primene AI u sličnim organima*

- Istražite globalne primere primene AI u institucijama sličnog tipa, na primer:
 - AI sistemi koji vode sudske postupke ili pomažu sudijama (virtualne sudije, digitalni sudovi)
 - AI tužioci ili sistemi za automatsko podizanje optužnica
 - AI alati u parlamentima (asistenti za izradu zakona, upravljanje dokumentima)
 - AI u poreskoj upravi ili javnim servisima (prediktivna analitika, chat-botovi za korisnike)
- Uporedite te primere sa izabranim organom: koje koristi i koje rizike donose

4. *Granice autonomije i ljudska kontrola*

- Analizirajte koje zadatke AI može samostalno obavljati, a gde je obavezna ljudska intervencija („human-in-the-loop“)
- Razmotrite rizike poput pristrasnosti, diskriminacije, povrede privatnosti i manjkave transparentnosti

5. *Mehanizmi odgovornosti i pravna zaštita*

- Predložite kako bi se utvrdila odgovornost u slučaju grešaka ili štete izazvane AI odlukama (ko je odgovoran – programeri, nadležni organ, kontrolor?)
- Predložite pravne i proceduralne mehanizme: pravo na žalbu, revizija algoritama, nezavisni nadzorni organi

6. *Analiza primenljivosti u Srbiji*

- Na osnovu prethodnih delova, diskutujte da li je realno uvesti AI kao organ u izabranoj oblasti u Srbiji, koje norme bi trebalo izmeniti i koje etičke smernice poštovati
- Uporedite domaći pravni okvir sa EU i drugim međunarodnim standardima

7. *Zaključak*

- Sažeto odgovorite na istraživačko pitanje: može li AI biti organ državne vlasti u ovom kontekstu?
- Istaknite najvažnije prednosti i mane potencijalne primene i formulirajte preporuke za zakonodavca i praksu

Napomena: Rad treba da bude istraživački i argumentovan. Pored deskriptivnog dela, očekuje se kritička analiza i jasni zaključci. Mogu se koristiti domaći i strani izvori (zakoni, akademska literatura, izveštaji međunarodnih organizacija) kao i primeri dobre i loše prakse iz inostranstva.